หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศ พบว่า มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

บุญนำ ทานสัมฤทธิ์ (2520) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ความรู้ ความคิดเห็น ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสกปรก" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสกปรก ตัวอย่างประชากร เป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 8 โรงเรียน จำนวน 400 คน โดยเป็นครูวิทยาศาสตร์ 100 คน และครูสาขาอื่น ๆ 300 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาร้อยละ 80 ของทั้งหมดเห็นว่า อันตรายจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษมีผลกระทบต่อพลเมืองทุกคนในชาติ การรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมจะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน การให้การศึกษาแก่พลเมืองเพื่อให้เข้าใจปัญหาจะช่วยป้องกันแก้ไขทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญมาก การสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมจะให้ผลดีถ้าได้เน้นถึงธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของประชาชนไปพร้อมกัน ผู้ปกครองนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการฝึกนิสัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่เยาวชน ครูร้อยละ 94 เห็นว่าควรเป็นผู้นำในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยการปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง เช่น การรักษาความสะอาด การทิ้งขยะให้เป็นที่ การปลูกต้นไม้ เป็นต้น ผู้วิจัยยังให้ข้อเสนอแนะว่ากระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตร โดยการแทรกเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการศึกษาทุกระดับชั้น และควรเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่ครูทุกสาขาวิชาด้วย

สุทิน ชอนะชัน (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สิ่งแวดล้อมศึกษาระดับประถมศึกษา: การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติทางสิ่งแวดล้อม ของนักเรียน โดยการสอนแบบ

สหวิทยาการ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ทดลอง และยืนยันในการสอนแบบสหวิทยาการในเนื้อหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ด้วยการหลอมเนื้อหาสาระ ในเรื่องที่เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบสหวิทยาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ เจตคติทางสิ่งแวดล้อม สูงขึ้นกว่า นักเรียนที่เรียนด้วย แผนการสอนปกติการเรียนการสอน ด้วยการหลอมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ในระดับประถมศึกษา ทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สูงกว่า การเรียนการสอนที่แยกเนื้อหาออกเป็นเรื่อง ๆ ตามสาขาวิชา

นนทลี วิชพันธุ์ (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "เจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร" กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร 12 โรง จำนวน 480 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร มีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเชิงนิมานในระดับสูง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร เพศชายและเพศหญิง มีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร โปรแกรมวิทยาศาสตร์ และโปรแกรมอื่น ๆ มีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร น้อยกว่า 2 ปี และมากกว่า 4 ปี มีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในโรงเรียนแหล่งต่าง ๆ กัน จะมีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วาสนา วราภักดี์ (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "จริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบความแตกต่างของ ระดับจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับตัวแปรทางด้าน ระดับการศึกษาของนักเรียน อาชีพ และรายได้ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

เป็นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร ได้คะแนนเฉลี่ยจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมเท่ากับ 56.15 คะแนนซึ่งจัดอยู่ในระดับที่ 3 หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์ (The Post Conventional Level)ของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ซึ่งหมายความว่า นักเรียนสามารถใช้เหตุผล ในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม และ ประโยชน์สุขส่วนรวม เมื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) 54.99 และ ($\bar{X}$) 57.32 คะแนน ตามลำดับ ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับตัวแปรทางด้านอาชีพ และรายได้ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง พบว่านักเรียนที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีอาชีพและรายได้แตกต่างกัน มีระดับจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันเล็กน้อยแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P > .05)

มานิต เรืองรัตน์ (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ และ ทัศนคติ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา และเปรียบเทียบ ความรู้ ทัศนคติ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่อยู่ในโรงเรียนเขตชุมชนชั้นในกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่อยู่ในโรงเรียนเขตชุมชนชั้นนอก กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนจากโรงเรียนในเขตชุมชนชั้นใน 6 โรงเรียน จำนวน 240 คน และในเขตชุมชนชั้นนอก 6 โรงเรียน จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ พอใช้ และ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลการเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติของนักเรียนทั้ง 2 เขตชุมชนปรากฏว่า ความรู้ และ ทัศนคติ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนทั้ง 2 เขตชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริพร หงส์พันธ์ (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ของนักเรียนผู้ใหญ่ระดับ 5 ในเขตการศึกษา 5" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 จำนวน 400 คน ในจำนวนโรงเรียน 7 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ของ

นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ในเขตการศึกษา 5 โดยศึกษาเฉพาะ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ในเขตการศึกษา 5 โดยใช้แบบวัดและแบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ในเขตการศึกษา มีความรู้ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในระดับสูง มีเจตคติในทางบวก และ พบว่า ความรู้กับเจตคติ และ เจตคติ กับ การปฏิบัติ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ส่วนความรู้กับการปฏิบัติ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

เฉลิม อ่ำเอี่ยม (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ที่สุ่มมาจากโรงเรียน ในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 จำนวน 350 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านคำขวัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามสถานที่สาธารณะ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การซักถามปัญหาสิ่งแวดล้อมกับครูผู้สอนนอกชั้นเรียน และการเคยเรียนวิชาอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิต่อเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านคำขวัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามสถานที่สาธารณะ การชมรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมสื่อสาร การอ่านสารคดีบทความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การซักถามปัญหาสิ่งแวดล้อมกับครูผู้สอนนักเรียน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในทางบวก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรียา กาญจนกิจ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างมโนมติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ กับเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 12" ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 12 จำนวน 647 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เขตการศึกษา 12 มีเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเชิงนิมาน และมโนมติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ กับเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 12 มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์ (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พัฒนาการของสิ่งแวดล้อมศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาระหว่างพุทธศักราช 2441 ถึง 2524" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง จุดเริ่มต้น พัฒนาการ และแนวโน้มของสิ่งแวดล้อมศึกษา ในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในช่วง พ.ศ.2441 ถึง พ.ศ.2524 โดยศึกษาจากเอกสารหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรแม่บท ประมวลการสอน คู่มือครู หนังสือแบบเรียน ตลอดจนหนังสือประกอบการเรียน ผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้พัฒนาไปเฉพาะในกระบวนการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ส่วนกระบวนการศึกษาทักษะในการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างค่านิยม และการให้เผชิญสภาพจริงนั้นยังไม่ได้มีการพัฒนาเลย ดังนั้นแนวโน้มของสิ่งแวดล้อมศึกษาในระบบโรงเรียน จึงมีลักษณะเป็นวิชาวิชาหนึ่งในหลักสูตรซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รู้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมคืออะไร จะแก้ปัญหาได้อย่างไร แต่จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ให้มีการตัดสินใจและกระทำ เพื่อเป็นการรักษาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามจุดมุ่งหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา ทั้งนี้เพราะขาดการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติ

ปริศนา ใจทน (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบ ความรู้ เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความสามารถในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ เพื่อเปรียบเทียบ ความสามารถในการนำความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ระหว่างนักเรียนที่มีความรู้แตกต่างกันโดยรวมและแยกเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 16 โรงเรียน จำนวน 476 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สูงกว่าการมีความรู้ นักเรียนเพศเดียวกันมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันสูงกว่า

การมีความรู้ นักเรียนที่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง มีความสามารถในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สูงกว่า นักเรียนที่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปานกลาง และ ต่ำ นักเรียนที่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปานกลาง มีความสามารถในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สูงกว่า นักเรียนที่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำ นักเรียนชายและหญิงที่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง มีความสามารถในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันสูงกว่านักเรียนเพศเดียวกันที่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมปานกลางและต่ำ นักเรียนชายและหญิง ที่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมปานกลาง มีความสามารถในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สูงกว่า นักเรียนเพศเดียวกันที่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำ

อรพร ยามโสภา (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากร คือ ผู้ช่วยบริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นละ 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 8 คน โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร 206 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,645 คน ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ 1,270 ฉบับ (ร้อยละ 77.20) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดให้มี เอกสารหลักสูตรสำหรับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอย่างเพียงพอ ครูผู้สอนร่วมกันจัดทำแผนการสอนย่อยและผลิตสื่อการสอน รวมทั้งมีการจัดทำเอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาบางหน่วย ด้านการจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตรพบว่า โรงเรียนจัดเตรียมครูเข้าสอนโดยคำนึงถึง ความรู้ ความสามารถ และความสมัครใจ ในการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาแก่ครูผู้สอน โรงเรียนได้ส่งครูไปอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น เกี่ยวกับสื่อการสอนโรงเรียนมีการสำรวจความต้องการและจัดให้ แต่ไม่ครบทุกประเภท การสอนปฏิบัติยังไม่มีการจัดห้องสอนให้โดยเฉพาะ ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูพบว่า ครูมีการเตรียมการสอนทุกครั้ง โดยทำบันทึกการสอน วิธีการสอนที่เลือกใช้มีหลายวิธี วิธีการบรรยายเป็นวิธีที่เลือกใช้มากที่สุด สื่อการสอนที่เลือกใช้มากที่สุดคือแบบเรียน ในการสอนมีการวัดผลการเรียนทุกครั้ง วิธีที่ใช้มาก

ที่สุดคือ การทดสอบด้วยข้อเขียน ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาของหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ และ ครูผู้สอนพบว่า มีความเข้าใจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ปัญหาที่พบเกี่ยวกับหลักสูตรคือ โรงเรียนยังขาดเอกสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับให้ครูศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และ ครูมีชั่วโมงสอนมาก ไม่มีเวลาผลิตสื่อเพิ่มเติม โรงเรียนขาดสถานที่ที่จะจัดเป็นห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไม่เอื้อต่อการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นสื่อประกอบการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ณัฏฐา หังสพฤกษ์ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษา สำรวจ ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ ด้านสิ่งแวดล้อม ของเด็กวัยเริ่มเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยทำการศึกษากับเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จำนวนเท่า ๆ กัน ในกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร คือ กลุ่มโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย กลุ่มโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สำรวจ ความรู้ ความเข้าใจ และ ทัศนคติ ด้านสิ่งแวดล้อม ของเด็กวัยเริ่มเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มี ความรู้ ความเข้าใจในส่วนองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี ด้านทัศนคติความเห็นเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีนักเรียนร้อยละ 50 เท่านั้นที่สามารถบอกสถานการณ์ได้ถูกต้อง และนักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกว่าตนเองไม่มีส่วนร่วมในการทำให้เกิดปัญหามลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่ารายการต่าง ๆ ทางสื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์ วิทยุ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักเรียนมาก หากมีการแทรกเสริมรายการต่าง ๆ ในการที่จะปลูกฝังจิตสำนึกของนักเรียนในด้านสิ่งแวดล้อม นิเวศวิทยา คุณภาพชีวิตและภัยที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตก็จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กซึมซาบ และให้ความสนใจปัญหาสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็ก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

เบอร์เชทท์ (Burchett, 1971) ได้ทำการวิจัยเชิงพรรณาเกี่ยวกับ ทัศนคติของเด็กนักเรียนระดับ 4 5 และ 6 ทางด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม (A descriptive study of fouth , fifth , and sixth grade students ' attitude relating to

environmental problems.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาทัศนคติเชิงบวกของเด็กนักเรียนระดับ 4 ,5 และ 6 ที่มีต่อการแก้ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์สมมติและส่งเสริมให้เกิดทัศนคติเชิงบวกโดยใช้บทเรียนที่จัดขึ้นในเชิงบวก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 4 5 และ 6 จำนวน 98 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่งในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนดังกล่าว สามารถชักจูงให้เด็กนักเรียนเกิดทัศนคติในเชิงบวกต่อ ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ โดยทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต มีการเปลี่ยนแปลงมากกว่า ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

จาโคบี (Jacoby, 1971) ได้ศึกษาการรับรู้ถึงคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในเมืองดีทรอยด์ (Perception of environmental quality in The City of Detroit : concern about noise, air and water pollution as a function of exposure to pollutants.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบระดับความห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษของผู้ที่อยู่อาศัยในสภาวะแวดล้อมที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ในระดับความรุนแรงที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นห่วงกังวล (concern) ต่อสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระยะเวลาที่เข้าไปอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เป็นพิษ และความรุนแรงของสภาวะเป็นพิษของสิ่งแวดล้อมด้วย แสดงว่าผู้ที่อยู่ในที่ที่มีสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเป็นเวลานานกว่าและมีความรุนแรงมากกว่า ก็จะมีความห่วงกังวลมากกว่า รวมทั้งให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหามากกว่าด้วย โดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจ อายุ เชื้อชาติ

วินสตัน (Winston, 1974) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับความห่วงกังวลที่มีต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (The relationship of awareness to concern for environmental quality among selected high school students.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวกับการสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 129 คน จากโรงเรียน 6 แห่ง ในรัฐซิคาโก ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้กับความห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีความห่วงกังวลสูงก็ไม่ได้มีทัศนคติที่จะก่อให้เกิด

017098

พฤติกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อม

แซดเคอร์ (Zacher, 1974) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับ 11 ในเมืองมอนตานา (A study of factors affecting the environmental knowledge of eleventh grade students in Montana.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจากโรงเรียน 6 แห่ง จำนวน 463 คน ผลการวิจัยพบว่า เพศ ขนาดของครอบครัว การอ่านวารสารและหนังสือพิมพ์ การได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และภูมิลำเนาของนักเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม จากการเปรียบเทียบคะแนนพบว่า นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิง เด็กจากครอบครัวขนาดเล็กมีคะแนนสูงกว่าเด็กจากครอบครัวใหญ่ และเด็กที่อ่านหนังสือพิมพ์ตั้งแต่สามฉบับขึ้นไป มีคะแนนสูงกว่าเด็กที่อ่านหนังสือพิมพ์จำนวนน้อยกว่านั้น

มิลเลอร์ (Miller, 1975) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านทัศนคติของคนวัยก่อนผู้ใหญ่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและภาวะมลพิษ (The development of pre-adult attitude toward environmental conservation and pollution.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านทัศนคติของคนวัยก่อนผู้ใหญ่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและภาวะมลพิษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 8 จำนวน 505 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของเด็กระดับ 8 ไม่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่และกล่าวว่าการสร้างทัศนคติให้กับเด็กวัยนี้ในระยะที่เป็นสิ่งสำคัญ ความกังวลต่อสิ่งแวดล้อมของเด็กมีเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งแวดล้อมก็เกิดขึ้นได้ในวัยเด็ก ดังนั้นจึงต้องสร้างทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่เด็ก

เนิสด์ (Noeske, 1975) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อทัศนคติของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง (A comparative study of the effects of different instructional treatments on elementary pupils attitudes toward the urban environment.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติของเด็กนักเรียนระดับ 5 เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ในเขตเมืองทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยศึกษาผลการเรียนจากประสบการณ์จริง ด้วยการศึกษานอกสถานที่ กับการเรียนแบบจำลองสถานการณ์ด้วยการดูสไลด์และวีดีโอเทป และเปรียบเทียบทัศนคติ ของนักเรียนตามเขตเมืองชั้นต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับ 5 จำนวน 72 ห้องเรียน จากโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตเมือง ซึ่งเลือกมาจาก 3 เขต คือ เขตเมืองชั้นใน เขตเมืองชั้นกลาง และ เขตเมืองชั้นนอก ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของนักเรียนต่อสิ่งแวดล้อมในเมืองในปัจจุบัน ระหว่างการศึกษาจากประสบการณ์จริงกับแบบจำลองสถานการณ์และนักเรียนในเขตต่าง ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สำหรับทัศนคติของนักเรียนต่อสิ่งแวดล้อมในเขตเมืองในอนาคต พบว่านักเรียนที่ศึกษาจากประสบการณ์จริงมีทัศนคติในเชิงบวกมากกว่านักเรียนที่เรียนแบบจำลองสถานการณ์ และนักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองชั้นในมีทัศนคติในเชิงบวกมากกว่านักเรียนในเขตเมืองชั้นอื่น ๆ

ไดยาร์ (Dyar, 1976) ได้ศึกษา ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนเกรด 7 (Assesing the environmental attitude and behavior of a seventh grade school population.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา ทัศนคติ และพฤติกรรมของเด็กนักเรียน ตามตัวแปรเพศ ภูมิลำเนา ความสามารถในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 7 จำนวน 637 คน ซึ่งแตกต่างกันในด้าน ภูมิลำเนา (เขตเมือง เขตชานเมือง และเขตชนบท) ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่อยู่ในเขตชนบทมีความห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ส่วนเด็กที่อยู่ในเขตเมืองมีความห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เด็กที่มีความสามารถในการเรียนในระดับสูงและกลางมีความห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม มากกว่า เด็กที่มีความสามารถในการเรียนในระดับต่ำ ฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อระดับทัศนคติและพฤติกรรมเพียงเล็กน้อย เด็กผู้หญิงมีระดับทัศนคติและพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อมต่ำกว่าเด็กผู้ชายเล็กน้อย

ริชมอนด์ (Richmond, 1977) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ และทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในประเทศอังกฤษ (A survey of the environmental knowledge and attitude of fifth year students in England.) พบว่านักเรียนมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมค่อนข้างต่ำ แต่เข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมกว้างขวางพอสมควร

ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปเป็นไปในทางบวก แต่ถ้ามีเรื่องความรับผิดชอบ หรือเสียสละมาเป็นภาระด้วยก็จะเป็นไปในทางลบ นักเรียนชายมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดีกว่านักเรียนหญิง ในการทำความสัมพันธ์พบว่า ความคิดรวบยอดกับทัศนคติของเด็กมีความสัมพันธ์ในเกณฑ์สูง

แรมเซย์ (Ramsey, 1987) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบวิเคราะห์ปัญหาและฝึกปฏิบัติที่มีต่อพฤติกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมของเด็กนักเรียนระดับ 7 (A study of the effect of issue investigation and action training on characterristics associated with environmental behavior in seventh grade students.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการเรียนแบบวิเคราะห์ปัญหา และ ฝึกปฏิบัติที่มีต่อพฤติกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนระดับ 7 จำนวน 85 คน ผลการวิจัยพบว่า การเรียนแบบวิเคราะห์ปัญหาช่วยให้เด็กมีความรู้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการฝึกปฏิบัติทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นที่จะช่วยแก้ปัญหาได้

ยูเลอร์ (Euler, 1988) ได้ศึกษาเปรียบเทียบโปรแกรมการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาแบบปกติ กับ แบบที่กำหนดขึ้น ให้กับนักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิง ระดับ 6 (A comparative study of the effectiveness of formal vs nonformal environmental education program for male and female sixth-grade students ' environmental knowledge and attitude.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มีต่อ ความรู้และทัศนคติของเด็กนักเรียนระดับ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 6 จำนวน 267 คน จากโรงเรียนในเมืองนิวยอร์ก ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนในระบบโรงเรียน มีความรู้สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบนอกระบบโรงเรียน และกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบนอกระบบโรงเรียน มีทัศนคติดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบในระบบโรงเรียน

ครอนเวลล์ (Cornwell, 1989) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิงเกี่ยวกับความห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม (Male/female differenas in environmental corcern.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง เกี่ยวกับความ

ห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม 4 ด้านคือ ปัญหามลพิษ ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาพลังงานนิวเคลียร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนชาวอเมริกัน ชาวเยอรมัน และชาวอังกฤษ ตามที่สาธารณะ ตั้งแต่ปี 1980-1982 ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิงเล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความห่วงกังวลด้านปัญหาการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความแตกต่างกันมากที่สุด ส่วนด้านปัญหาทรัพยากรธรรมชาติมีความแตกต่างกันน้อยที่สุด

นัยนา ศรีชัย (Srichai, 1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (A study of environmental perceptions and attitudes of selected university students in Thailand.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักศึกษามหาวิทยาลัย และปัจจัยซึ่งมีผลต่อความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษา จำนวน 2,257 คน จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมรองจากปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและการเมือง นักศึกษาเข้าใจว่าปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า และการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติมีความสำคัญสูงสุด ส่วนปัญหาประชากรเพิ่มขึ้น และปัญหามลพิษทางอากาศมีความสำคัญน้อยที่สุด รองลงไปคือ บทเรียนในมหาวิทยาลัย แหล่งข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ได้จากสื่อมวลชน เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ระหว่างชั้นปีของนักศึกษา ขนาดของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา พบว่า ไม่แตกต่างกัน เพศและภูมิลำเนาของนักศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้ที่แตกต่างกัน มหาวิทยาลัย และคณะที่เรียน มีผลทำให้ความรู้ และทัศนคติแตกต่างกัน

ยนต์ (Yount, 1989) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางสิ่งแวดล้อม : ความสัมพันธ์ระหว่างการคงอยู่ของระดับทัศนคติ กับระดับความรู้ (A study of the factors influencing environmental attitude : The relationship between environmental attitude defensibility and cognitive resoning level.)

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนในการสร้างทัศนคติทางสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษา จากสถาบันเทคโนโลยีแห่งฟลอริด้า และนักศึกษาจากวิทยาลัยชุมชน บริวาร์ด แห่งละ 68 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการเรียนหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา มีทัศนคติไม่แตกต่างกันกับนักศึกษาที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา นักศึกษาที่ได้รับการเรียนหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา จะสามารถคงรักษา ระดับทัศนคติได้ดีกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา และนักศึกษาที่มีคะแนนความรู้สูงจะคงรักษา ระดับทัศนคติได้ดีกว่านักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำ

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากงานวิจัยในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งทางด้าน ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พบว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษา เป็นวัยที่สามารถรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ และสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเด็กในวัยนี้ ดังนั้นจึงควรมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ให้กับเด็กโดยผ่านทางสื่อมวลชนด้วย ผู้ปกครองและครูควรเป็นผู้นำและมีส่วนร่วมในการปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึก และการปฏิบัติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาศึกษาในระดับประถมศึกษา ไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะขาดทักษะในการปฏิบัติ นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน แต่ยังไม่สามารถสรุปได้ว่านักเรียนชายและหญิงแตกต่างกันอย่างไร และครูที่สอนทางด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาแล้ว

ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง พบว่าการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนให้กับเด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น เพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้ ตลอดจนช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ สื่อมวลชนก็เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างทัศนคติที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมก็เป็นสิ่งสำคัญ และปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมก็คือ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม การฝึกปฏิบัติช่วยทำให้เด็กเกิดความมั่นใจ ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ได้ผลมากกว่าการเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง

ผลจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศทำให้ทราบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ ตลอดจนเกิดทัศนคติและการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมได้ แต่ปรากฏว่า ยังไม่มีผู้วิจัยพฤติกรรมทั้งด้าน ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครว่าเป็นเช่นไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาพร้อมกัน ทั้งทางด้าน ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยทำการศึกษาว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม เพียงใดและอย่างไร ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาผลการเรียนการสอนทางด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา และเป็นการสนองต่อนโยบายการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย